

=====

PAAVOLAISTEN SUKUKOKOUS UUTISIA

=====

Kokolan sukukokouksen päätöksen mukaisesti pidetään Paavolaisten sukukokous Kangasalan Kesäkartanossa 3. - 4.7.1982.

Lauantaina 3.7.82 vietämme iloiista sukujuhlaa.

Toiveena on jokaiselle jotakin: Juhlaan toivomme ohjelmaa nuorilta ja nuoremmielisiltä aikuisilta.

Kesäkartanossa on kauniista pihapiiriä. Rannassa on mahdollisuus saunomiseen ja uimisiin. - Jos haluamme voimme tulla vaikka lauantainamuna Kesäkartanoon nauttimaan kesäisestä luonnosta. Tosin tarjontaa on aika ajoin tuloakveista, mutta sehän ei ole mikään ongelma kun sen tietää.

Lauantain päätteeksi voimme tanssia vaikka "Kesäillan valssin".

Sunnuntaina 4.7.82 pidetään varsinaisen sukukokous.

Jos tässä vaiheessa voimme kertoa ruokailun ja yöpymisen hinnat.

Ruokailut:

100,-/hengeltä. Alle 12 v. 50,-/hengeltä ja alle 5 v. 25,-/hengeltä. Vauvoilla, joilla on omat eväät ei ole maksua. Tähän hintaan sisältyy lauantaina tulokanvi, ruoka ja iltakahvi sekä sunnuntaina tukeva aamupala ja pitopöytä.

Yöpyminen:

Yöpymisestä veloitetaan lisäksi 50,-/hengeltä.

Kesäkartanoon on hyvät yhteydet. Mm. Tampereelta lähtee 20 linja-autovuoroa päivittäin.

Sukukokouksesta ja sukujuhlasta kerromme lisää myöhemmin keväällä.

Toivomme sukulaisten ottavan nämä heinäkuun päivät huomioon kesäsuunnitelmia tehdessään.

Paavolaisten 100-vuotispöytä

Paavolaisten Sukuseura ry.

JÄSENLEHTI N:o 5.

Lokakuu 1981

Lehtemme on aikaisemmin ilmestynyt korkeatasoisena painotuotteena liituspaperille painettuna. Se on aina tullut myös maksamaan melkoisesti, ja sen vuoksi jäsenlehti on saatu aikaan vain melko harvoin. Kokeilemme nyt tällaista vaatimattomampaa offset-menetelmällä valmistettua lehteä, jonka aikaan saaminen on kaikin puolin halvempaa kuin painetun lehden. Sukumme muistot, sen historia ja asiakirjajäämistöt saavat kuin sen nykyinen olotila tarjoavat ehtymättömiä aineksia lehdellemme. Sen vuoksi lehden ilmestyminen useammin kuin ennen olisi toivottavaa. Siinä kokeilun syy.

Hyvä sukulainen. Menneisyys ja nykyisyys ovat yhtä tärkeitä. Kirjoita meille itsestäsi, elämästäsi, perheestäsi tai vanhemmistasi. Tai lähetä hengentuotteitasi, olivatpa kuvia tai kirjoituksia. Periaatteessa jäsenlehtemme on avoin kaikelle, mikä edistää sukutietouttamme, heimoushenkeämme ja elämämme henkistä avartumista. Muista kuitenkin palstojemme pienuus ja mahdollisuuksiemme rajallisuus. Lyhennä ja tiivistä aina, äläkä masennu, jos joku toinen on ehtinyt ennen sinua. Sukutietous ei silti mene hukkaan. Kirjoituksia ei pamaa paperikoriin.

TOIMITUS

KÄÄVÄN SUKU JA SEN SUKULAISUUS PAAVOLAISEN SUKUUN

Aarno Tertti (Tuomas Paavolaisen ja Anna Käävän jälkeläisiä) kirjoittaa Kodin Sukukirjassa: "Kaksi kannakselaista kauppiassukua.

Pitkälti toista sataa vuotta on kauppiaan ammattia harjoitettu Karjalan kannaksella toimintansa aloittaneessa Käävän suvussa. Heihin liittyy sukulaisitein toinen tunnettu karjalainen suku, samasta Kivennan pitäjästä kotoisin olevat Paavolaiset. ... Käävät ja Paavolaiset ovat ... perin juurin suomalaisia sukua, kannakselaista talonpoikia, jotka aloittivat hyvien konjunktuurien vallitessa maakaupan Pietarin talousalueella."

Jatkossa Tertti kertoo näiden sukujen kauppiaista ja heidän keskinäisestä sukulaisuudestaan.

Ehkäpä Paavolaisten sukuseuran jäseniä kiinnostaisi lukea jotain Käävän suvun historiasta ja vähän lisää näiden sukujen siteistä.

K ä ä v ä n s u k u

Nimi Kääpä on vanha, karjalainen, luontoon liittyyvä sukunimi. Ensimmäisen kerran nimi tiedetään mainitun Lappeen maakirjassa vuonna 1553, jolloin Hevosojan kylässä - noin 30 km Kouvolaasta pohjoiskoilliseen -

asui P. Kääpä. Vuonna 1601 mainitaan samasta kylästä Eskil Pearson Kääpä, joka on ilmeisesti edellisen poika. Saman aikaisesti ei Mäntyharjun seurakunnan alueelta löydy Kääpä-nimisiä. Kuitenkin vuonna 1652 maksa Eskil Kääpä veroa Mäntyharjun Partsimaan kylässä. Siitä alkaen on Kääpiä ollut Mäntyharjulla aina tähän päivään saakka. Kivennan kirkonkirjoissa mainitaan Käävistä ensimmäisenä Eskeli Eerikinpoika Kääpä (Eskel Ehrsson), joka 1732 eli Tirttu-lassa Levoskan torpparina. Onko hän todella tullut Mäntyharjulta ja ovatko edellä mainitut Käävät hänen esi-isiiään, ei ole vielä todistettu, mutta useita vihjeitä siihen suuntaan on, kuten tuo Eskelin nimen toistuminen.

Eskeli tuli Kivennalle ilmeisesti isovihan aikana tai pian sen jälkeen. Samoihin aikoihin tulivat myös Antti Heikinpoika, Johannes ja Eerikki Kääpä. Heidän sukulaisuuttaan Eskelin kanssa ei ole saatu selvitettyksi, mutta keltaan heistä ei jäänyt aikuisia poikia, jotka olisivat jatkaneet sukua.

Eskelillä oli neljä aivioitunutta poikaa, mutta vain nuorimalla, Pärttyillä (Bertil) oli

sukua jatkaneita poikia. Pärttyli on ilmeisesti kaikkien Kannaksen Kääpien esi-isä. Hän oli kahdesti naimisissa. Ensimmäisestä avioliitosta Maria Hirvosen kanssa syntyi Matti, joka on sen Käävän sukuhaaran esi-isä, joka Paavolaisiakin kiinnostaa. Toisen avioliiton lapsista Maria Torikan kanssa jatkoi sukua Antti, jonka jälkeläisiä ei tässä pidemmälle seurata.

Matilla oli vain yksi aikuinen poika, Mikko ja hänellä kaksi suvun jatkajaa, Matti ja Pietari. Näin on nyt tultu ajanjaksoon, jolloin Paavolaisen ja Käävän suvut suorastaan kietoutuivat toisiinsa.

A v i o l i t t o j a

Antti Johanneksenpoika Paavolaisella oli II lasta, kaikki poikia. Seitsemän heistä avioitui. Kolme veljeksistä, Tuomas, Pietari ja Aatami naivat kolme sisarusta, Pietari Mikonpoika Käävän tyttäret, Annan, Marian ja Katrin. Johannes otti vaimokseen Matti Mikonpoika Käävän tyttären, jonka nimi myös oli Katri. Hän oli edellisten tyttöjen serkku.

Heikki ja Matti naivat hekin sisarukset, Uulo Kukkosen tyttäret Marian ja Katrin. Näiden äiti oli Matti Mikonpoika Käävän vanhin tytär, Anna, joten Kukkosen tyttäret olivat aikaisemmin

mainittujen Käävän tyttöjen sisaren tai serkun tyttäriä.

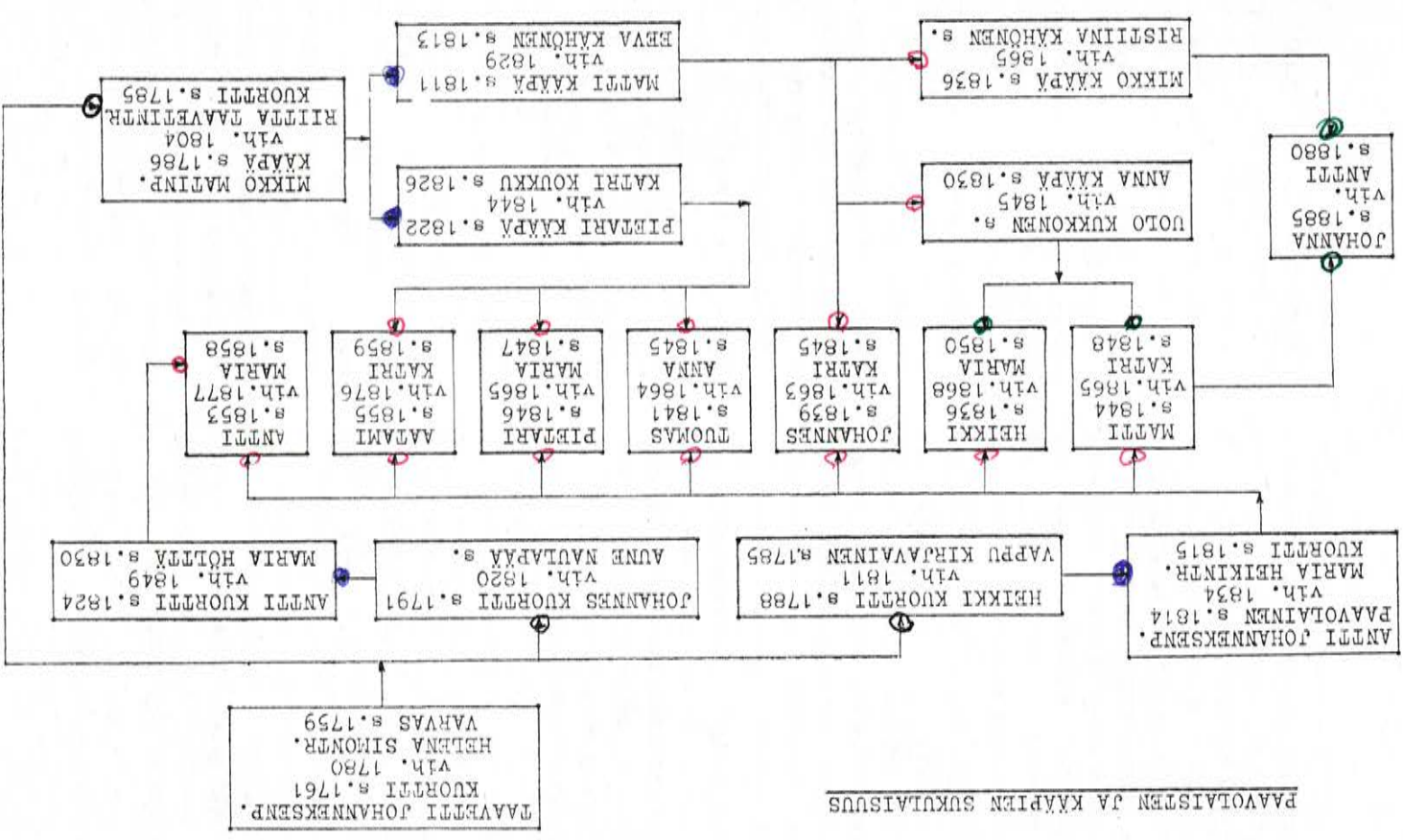
Matti Paavolaisella ja Katri Kukkosella oli tytär, Johanna, joka meni naimisiin Antti Mikonpoika Käävän kanssa. Isä, Mikko oli Matti Mikonpoika Käävän poika ja siten sekä Annan että Katrin veli. Johanna Paavolainen ja Antti Kääpä olivat siis serkuksia.

Paavolaisen veljesten äidin isä oli Heikki Taavetinpoika Kuortti ja kaikkien edellä mainittujen Käävän tyttären isän äiti oli Heikin sisar, Riitta Taavetintytär Kuortti. Nuo neljä Paavolaisen veljestä olivat siten menneet naimisiin pikkuserkkujensa kanssa ja Kukkosen tyttäret olivat aviomiestensä pikkuserkun tyttäriä.

Seitsemäs Paavolaisen veljeksistä, Antti otti vaimokseen Maria Antintytär Kuortin, jonka isän isä, Johannes Taavetinpoika Kuortti oli Heikki ja Riitta Kuortin veli. Näin vielä Anttikin oli saanut vaimokseen pikkuserkkunsa.

Näin olivat Antti Paavolaisen pojat ja Mikko Käävän jälkeläiset harvinaisella tavalla nivoutuneet toisiinsa. Myös Kuortin suku on kuvassa voimakkaasti mukana. Taavetti Kuortinhan oli kaikkien mainittujen avioparien molempien puolisoiden esi-isä. Näillä kolmella suvulla ei tiettävästi ole ollut ennen tätä solmukohtaa suoranaista yhteyttä toisiinsa eikä epäilmeisesti jälkeenkään.

PAAVOLAISTEN JA KÄÄPIEN SUKULAISUUS

Oheinen kaavio selventänee näitä mutkikkailta tuntuvia sukulaisuussuhteita. Selvittämättä jäävät tässä asianomaisten toiset avioliitot, jälkeläiset, kuolema ja asuinpaikat, mutta niistä muodostuisikin jo toinen ja paljon laajempi selonteko.

Varkaudessa, 24.09.1981
Pentti Käähä

JAALAN EINO 70 VUOTTA

Kuka on Jaalan Eino? - Sukututkija vastaisi: esikoishaaran 8. polvi kanta-isästä Pietari Tuomaanp. Paavolaisestä.

Nämä kahdeksan polvea ovat:

- 1) Pietari (?-1753), 2) Matti (1732-1782), 3) Johannes (1756-1799), 4) Matti (1784-1863), 5) Pauli (1804-1857), 6) Eskeli (1833-1903), 7) Mikko (1870-1919), 8) Matti (1891-1912) ja lopuksi 9) päiväsankarimme Eino, syntynyt 29.3.1911. Vastaavat esi-äidit hänellä ovat: 1) Maria Heikintytär (1702-62), 2) Helena Mäkeläinen (1734-89), 3) Valpuri Berndtz (1755-1826), 4) Maria Hyytiä (1783-1833), 5) Anna Savolainen (1803-?), 6) Kristiina Huhtanen (1837-1914), 7) Anna Inkinen (1870-1909), 8) Kristiina Kirjavainen (1888-1927), joka siis on Eino P:sen äiti.

Kuten jo edellä olevista vuosiluviista voi havaita, Eino menetti isänsä niin varhain, ettei

koskaan oppinut tuntemaan tätä. Matti oli varsin nuorena 19.11.1909 vihitty Kristiinana Heikint. Kirjavaisen kanssa. Eino syntyi 29.3.11. Nuori isä kävi töissä Systerbäckin kivääritehtaalla, mutta sai punataudin, johon ei ollut sopivaa hoitoa ja kuoli 18.8.1912 ollen vain 21-vuotias.

Nuori Kristiina leski ja hänen puolitoistavuotias poikansa joutuivat vaikeaan tilanteeseen, ja he palasivat Pihlaisten kylään Kivennavalle, josta Kristiina oli kotoisin. Tämä kylä oli pitäjän pohjoisella laidalla lähellä Muolaata. Pihlaisissa Eino kasvoi kouluikään ja aloitti kansakoulunsaakin siellä. Arvatenkin hän on aloittanut koulunsa hevi v. 1918 tai pian sen jälkeen. Eino itse muistaa käyneensä koulua myös Raivolassa. Hänen äitinsä näet ei ollut löytänyt oikein sijaansa ja yritti järjestellä elämänsä eri tavoin työtä etsien.

Mycs Einin täytyi hakeutua työhön hyvin nuorena. Hän oli ensin Pilppulan puutavarayhtiön hommissa Heinjoella. Mutta hän otti lopputilnin täältä ja siirtyi valtion leipiin eli Viipurin-Pölläkkälän radan työmaalle. Se ei maantieteellisesti merkinnyt suurta muutosta, sillä Eino oli Heinjoella silloinkin, kun kohdalokas onnettomuus ratatyömaalla

kohtasi hänet. Se oli elokuun 3. päivänä 1928.

Oltiin ratatyömaalla. Hiekkankuljetusvaunut seisoiivat siinä ilman veturia. Miehet lapi-oivat hiekkaa vaunuista ratapenkereelle. Silloin tuli paikalle le veturi, joka vauhdilla ajoi vaunujonoon kiinni. Eino horjautti vaunun päädyn yli kiskojen väliin ja yritti puolipökeryksissä nousta pystyyn. Mutta vauna oli tärähdyksestä lähtenyt liikkeelle ja lähestyi Eidon oikeaa käsivartta, joka oli kiskon ulkopuolella. Eino yritti kiskaista käsivarttaan pois, mutta hänen pitkähivaisen paitansa riekale oli tarttunut johonkin kiinni tai jo jäänyt pyörän alle. Hän ei saanut kättään kiskaistuksi, ja niin vaunun pyörä kulkui käsivarren yli. Mies vietiin nyt Viipurin lääninsairaalaan, jossa hän kolmisen viikkoa kampailli kovassa kuumeessa kätensä kanssa. Sen kaksi päivää sormea liikkui vielä, mutta silloisin keinoin kättä ei voitu pelastaa, vaan se jouduttiin katkaisemaan kokonaan. Näin Eino menetti oikean kätensä ja jäi invalidiksi loppuelämäkseen. Lääninsairaalassa hän joutui viipymään kaikkiaan 49 vrk. Hänelle alkoi juosta valtion puolesta elinkorkoa silloin 8 penniä päivältä.

Mutta tällä rahalla ei voinut tulla toimeen. Eikä Eino vielä

luopunut ajatuksesta olla mukana ruumiillisessa työssä. Hän pääsi tuttavuuden kautta Valkjärven radalle jonkinlaiseksi porapojaksi ja oli siinä 9 kk. Mutta vähitellen oli ryhdyttävä ajattelemaan muuta.

Eidon äiti oli palveluksessa mm. kauppias Pekka Käävän ja Tapani Käävän talouksissa. Hänetä Eino ei voinut saada paljota turvaa. Yhden kesän oli äitinsä kanssa Kuokkalassa. Sitten hän pyrki Raiivolan ammattikouluun, mutta yksikätistä ei sinne huolitettu. Perkjärven ammattikouluun hänet kuitenkin otettiin. Tässä 2-vuotisessa oppilaitoksessa hän sai maalarin koulutuksen. Valtio maksoi yhden vuoden opinnot, mutta toinen oli käytävä omalla kustannuksella. Perkjärvellä Eino löysi myös tulevan elämäkumppaninsa Elsa Varpun Karosen (4.II.1910). Heidät vihittiin 4.I2.1932. Eiskoisoika Lauri Heikki syntyi I9.I.1943.

Mutta ei yksikätisen ollut helpoa toimia maalarinakaan, sen Eino huomasi mm. Piilaitsten kylän kansakoulua maalatessaan kesällä 1933. Oli pakko yrittää elättää itsensä omilla aivoillaan, kuten Eino nyt vanhoilla päivillään asian ilmaisi. Hän ryhtyi kulkukauppiaksi. Tähän oli yllyttämässä se, että Eino osasi tehdä jonkinlaisia lasimaalauksia, joiden kauppaaminen ehkä tuntui "kunniakaammalta kuin

minkä tahansa rikkaman. Mutta pian oli tavaravalkoimaan kuitenkin liitettävä mukaan kaikenlaista muuta, kuten esiliinoja, kangasta jne. Vuonna 1936 Eino saattoi ostaa enonsa kaupan Pihlaisista. Sen hän kuitenkin myi jo huhtikuussa 1938 ja muutti Lounatjoelle Kanneljärven pitäjän luoteiseen kulumukseen, kylään, joka tsaarin aikana oli muodostunut huvilayhteiskunnaksi ja oli sitä pienemmässä mitassa vieläkin. Lounatjoen historia kaikessa vähäpätöisyydessään oli ollut mielenkiintoinen katkelma kannaksen vaiheita. Mm. tsaari oli siellä aikoinaan käynyt kerran karhuja metsästä.

Talvisota oli jo lähellä. Eino Paavolainen perheineen tuli evakoiduksi Kiikkaan, jossa olosuhteet tuntuivat liian rajoitetuilta sille, joka halusi elämässä eteenpäin. Niinpä Eino suunnisti tiensä Foriin samalla hetkellä, kun Moskovan rauha I3.3.1940 astui voimaan. Eikä kulunut kuin kaksi viikkoa, kun Eino jo saattoi avata oman kaupan Ruosniemessä lähellä Poria.

Ruosniemessä Eino piti kauppa 23 kuukauden ajan. Maaliskuussa 1942 hän muutti Jaalaan, josta oli ostanut 75.000 markan haltijavelkirjalla itselleen kaupan. Tässä kaupassa häntä oli ollut

avustamassa setänsä Mikko Paavolainen (s. 25.9.1896), jonka tuttavuushteet olivat ratkaissevasti kauppa edistämässä.

Jaalan pitäjää sijaitsee Kymen läänin luoteiskulmassa, Kuusankoskelta hiukan pohjoiseen päin. Se on vähän Hämettä, vähän Savoa eikä kunnolla kumpeakaan. Mutta sen kirkon seutu on kaunistama semaa laajoine viijelysukeineen ja järvenselkineen. Jaalassa on yli 300 järveä, lampea ja jokea. Siellä on myös paljon metsää.

Sen vuoksi siellä on myös paljon kesäasuntoja, yli 2.000. Se on paljon, kun pitäjän kiinteä asuuskas määrä on vain 2.000 henkeä.

Aivan kirkon vieressä on siellä Eino Paavolaisen suuri kauppa-talo, jonka yläkerta on asuntona. Sieltä avautuu mahtava näkymä viijelysukealle ja Pyhäjärvelle. Jos kirkolta ajetaan Kymmenkunta kilometriä länteen päin, tie ylittää kauniin Kimolalanden. Täällä on Paavolaisten toinen kauppa.

Nämä molemmat kauppatalot ovat Eidon ja hänen poikiensa rakentuttamat. Jaalan kaupapakartano kohosi jo 1950-luvulla, Kymölään seuraavalla vuosikymmenellä. - Huolimatta korkeasta iästään Eino ja hänen Elsansa osallistuvat vielä asioiden hoitoon ja pitävät ohjaksia käsissään, vaikka uusi sukupolvi on jo heidän rinnallaan työtä jatkamassa. - Eino Paavolaisen kauppa on

alusta pitäen kuulunut K-kauppojen ryhmään. Kahden myymälän lisäksi hankittiin v. 1967 myymäläauto, joka kesällä 1980 uusiittiin. Myymäläautokaan ei ole investointina pienempiä. Sen hankintahinta oli 320.000 markkaa. Liikkeen liikevaihto koki v. 1980 13 miljoonaa markkaa, josta maatalous- ja rautakaupan osuus oli 70 %.

Eininon ja Elsan lapsista vanhin Lauri Heikki oli syntynyt jo kaksella. Jaalassa heille syntyi vielä kaksi perillistä, nimittäin Mauri (17.9.1942) ja Maunu (24.3.1946). Tänä päivänä kaikki Einon lapset ovat perheellisiä miehiä ja heidän lapsensa edustavat jo II. sukupolvea kanta-isästä Pietarista. Eino saattoi merkki-päivänään laskea ympärillään 8 lastenlasta, joista kuusi oli poikaa. Kaikki Einon pojat sitaitseivät vielä Jaalassa ja osallistuvat yhteisen liikkeen hoitoon.

Pojista vanhin Lauri Heikki solmi avioliiton 15.9.1957 mäntyarjalaisen Pirkko Karjalaisen (s. 4.2.1936) kanssa, ja heille on syntynyt kolme poikaa: I) Keijo Heikki (13.4.1958), 2) Kimmo Pekka Juhani (22.2.1962) ja Mika Kalevi (21.3.1967). Näistä vanhin Keijo valmistui merkonomiksi tänä keväänä, kun taas Kimmo käy Kouvolan liikelouden ja ulkomaan kaupan

instituutissa I luokalla.

Maurilla ja hänen Mirjallaan (o.s. Koskensyrjä) on myös kolme lasta: I) Markku (15.1.1965) ja kaksoset Pasi ja Katri Helena (13.2.1967).

Nuorimmalla Einon pojista Mauno E.O. Paavosaisella ja hänen Marjatalallaan (o.s. Tuominen) on lapsia kaksi: Pekka Vesa (7.9.1966) ja Nina Johanna (24.12.1969).

Eino Paavolainen viettää elämänsä vielä hyvissä voimissa ollen. Hän osallistuu Jaalan eläkeläisten osaston toimintaan sen varapuheenjohtajana. Välillä hän lähtee lenkkeilemään.

Eino on aina ollut myös innokas penkkiurheilija, mutta tyytyvälläpitämään tätä harrastustaan etupäässä radion ja TV:n ääressä. - 70-vuotispäivänään, maaliskuun hankien säteillä, päivän sankaria kävivät onnittelemassa monet sukulaiset, pitäjäläiset ja liikekuttavat.

Jaakko Paavolainen T 84

LAULAJATAR SUVUSSAMME

Helsingin lähistöllä eräässä vanhainkodissa viettää vanhuudenpäiväänsä Tyyne Kumpulainen, jonka elämänavaiheet ovat olleet mitä värikkäimmät, monivaiheiset ja melkein sadunhoitoiset. Vain pieni määrä ihmisiä tuntee hänet

nimellä Tyyne Kumpulainen. Niimen Tyyne Tarho saattaisivat muistuttaa tuhannet, ehkä kymmenettuhannet ihmiset kautta maan, sillä tuskinkin on sitä seutua, missä Tyyne Tarho ei olisi liikunut teatteriseurueen mukana 50-luvun Suomessa. 1930-luvulla tämä ihmeellinen nainen tunnettiin kuitenkin laajalti varsinkin Mikkelin ympäristössä Tyyne Gustafssonina ja vielä sitäkään varhemmin hän oli yksinkertaisesti Tyyne Paavolainen (s. 27.5.1902), Terijoen Antti Paavolaisen suuren lapsiparven kaikin nuorin.

Tässä yhteydessä ei ole mahdollista käydä läpi hänen monia elämänavaihteita, jotka hyvinkin täyttäsivät laajan romaanin. Ei kuka tahansa päässyt 1920-luvulla Saksan laulupeagogien koulutettavaksi eikä voimut ottaa yksityistunteja Milanon Scala-oopperan tähdeltä. Siihen tarvittiin todellisia laulunlahjoja, ja ne havaittiin Tyyne tytössä jo varhain. Eräs Terijoella kesäänsä viettävä venäläinen professori totesi, että tytyllä on ihmeellinen ääni. Tyyne osasi näet jo nuorena masoittain ooppera-aarioita ja lauluja. Havaittiin, että hänellä oli absoluuttinen korva ja hyvin laaja ääniala.

Ehdittyään käydä Terijoen yhteiskoulua Tyyne lähetettiin Helsingin Musiikkiopistoon 18-

vuotiaana v. 1920. Tätä hän jostakin syystä ei kuitenkaan käynyt loppuun. Mutta jo kolme vuotta myöhemmin hän matkusti Annikki Uimosen kanssa Saksaan Berliiniin prof. Huslerin oppilaaksi opiskellen hänen johdollaan vuoden verran (1926). Prof. Huslerin kehoituksesta hän nyt suunnitteli jopa Italian matkaa. Sitä ennen Tyyne kävi kuitenkin Heikki Klemetin kuunneltavana. Mutta tämäkin piti hänen Italian matkaa täysin perusteltuna, ja niin Tyyne 1927 matkusti Milanoon ja otti yksityistunteja Rosina Storchiolta, maksaen tästä opetuksesta 600 markkaa tuntia. Lähes kaikki illat Tyyne vietti Milanon Scalassa sen piipuhyllyllä oopperaesityksiä seuraten. Hän eli halvasti ja laittoi usein itse ruokansakin.

Kun opiskelu oli päättynyt, kirjoitti opettaja Tyyne seuraavan todistuksen:
Milano 25 Giugno 1927

Dichiaro che la Signorina Tyyne Paavolainen ha studiato con me per qualche tempo, ed ha requisito per riuscire un bellissimo soprano leggero.

Rosina Storchio. - Bastiani Magenta 7

eli suomeksi:

Milano 25 kesäkuuta 1927

Todistan, että neiti Tyyne Paavolainen on opiskellut kanssani jonkin aikaa ja että hänellä on erityiset edellytykset onnistua mitä kauneimpana kevyenä sopraarona.

Rosina Storchio. - Bastiani Magenta 7

Tämä merkittävä todistus halussa Tyyne palasi Suomeen suurista lahjoistaan tietoisena. Hän pystyi laulamaan neljä oktaavia ja oli laulanut kolmi viivaisen a:n. Vain kuulu Pia Ravenna pystyi Suomessa silloin tällaiseen suoritukseen. Niinpä Tyyneen piti päästä Suomalaisten oopperaan kokeilemaan Mozartin Taikahuilun Yön kuningattaren roolissa. Oopperan johtaja Edvard Fazer oli Tyyneen ääneen kovin tyytyväinen. Vain hän ja Pia Ravenna saattoivat tulla tässä kysymykseen, ja hänet valittiin, mutta sitten tuli vaikea kysymys. Tyyne oli vastikään avioitunut hampshireläkärei Erik Gustafssonin kanssa,

ja nuori aviomies ei olisi halunnut päästää kaunistaa ja monien miesten ihaillemaa nuorikkoa oopperan palkeille.

Se oli suuri ja ehkä onnetonkin käänne Tyyneen elämässä, sillä vaikka hän sen jälkeen on esiintynyt pienemmissä juhlissa lukemattomia kertoja, on selvää, että vain suuret tehtävät olisivat vieneet eteenpäin niin suuret lahjat omaavaa ihmistä.

1930-luvulla Tyyne Gustafssonin todella oli laulamassa lähes kaikissa suojeluskuntien ym. juhlissa Mikkelin seuduilla, sekä Savolaisen osakunnan, lottien, kansanopistojen juhlissa ja iltoissa. Hän sanoo esiintyneensä ainakin 1500 tilaisuudessa. Karut yksinkertaiset juhlaselosteet, jotka tuskin ovat luetteloita kummempia, liittävät kuitenkin aina mukaan jotain tunnustavaa ja yrittävät suppeassa muodossa kuvastaa sitä arvonantoa, jota Tyyne Gustafssonin kyvyt varmastiinkin herättivät kaikenlaisista amatööriin keskeillä. Harvoin, perin harvoin on pulpahtanut esiin koko vaikutelma. Kuitenkin kirjoitettiin hänestä 1933 - nimi oli silloin jo muutettu Tarihoksi:

"Huippukohdan tässä muuten vaatimattomassa tilaisuudessa muodosti tohtorinrouva T. Tarihon taidelaulu. "Satakieli" oli laulun nimi ja siltä tuntui, kuin kuin satakieli olisi nuo pit-

elämäntyö.

Tyyne mies kuoli pian jatkosodan jälkeen. Nyt hänen oli elätettävä itsensä joko taiteella tai muulla tavoin. Hän suunnitteli lähtöä Tanskaan. Sitten hän sai paikan suurlähettilään lastenhoitajana ja joutui siten Osloon. Avioliittotarjouksia sateli Tyyneelle, mutta ne olisivat toisaalta rajoittaneet hänen vapauttaan taiteen maailmassa. Tyyne oli jo 20-luvulla pari kertaa ja 30-luvulla useita kertoja viennyt läpi pieniä rooleja näytelmissä, varsinkin jos niihin sisältyi lauluja.

Teatteriuraan vakavammassa mielessä Tyyneellä ei ollut enää mahdollisuuksia, mutta sotien jälkeen oli paljon kiertuetointaintaa, jonka piirissä hän saati hyödyntää musikaalisia ja näytelmällisiäkin lahjojaan. Tällaisia lyhytaikaisia tehtäviä hänellä oli jo 40-luvulla. Mm. hän oli Kuopion invalidikiertueen johtaja. Vuonna 1950 hän oli Suomen Näyttämön kiertueateatterissa esittäen naispääosaa Jalmaryn Finnen näytelmässä "Harvialan tarina". Hän esiintyi 1951 Helsingin pikku näytämöllä kappaleessa "Morsian vaikka Kivenmavalta". Ja näin jatkui teatterikiertue toimintaa monia vuosia eteenpäin, niin että hän tuli käyneeeksi melkein kaikilla Suomen paikkakunnilla.

kät ja korkeat trillit ja juokset laulun. Maallikosta tuntui ensikerran sitä kuullessaan ihan mahdollomalta, että ihmisääni voidaan sellaiseksi kouluttaa. Eipä sen tähden ihmistä olleen kanarialinnun muodilla olleekin laulajajartakanaan laulamassa. Ani harva aikuisistakin oli sellaista ennen kuullut. Ohnan koloratuuri laulu niin korkeata ja niin vaikeata taidetta, että vain muutama kyky meidän maassamme on siinä pystynyt. Sen tähden on sitäkin kiitettävämpää, että tohtorinrouva Tarho hyväntahtoisesti uhrautuu kansan syviä riivejä tutustuttamaan tähän korkeaan taiteeseen siittäkin huolimatta, että kuulijakunta keneen paremmin ymmärtämään Tamerin ja Pasiin lauluja kuin lutekniikan huippusaavutuksia."

Nämä todellisen innoituksen sanat kertovat paljon Tyyne Tarhon henkilöhistoriasta.

Paljon myöhemmin on mm. Olavi Nyberg kirjoittanut:

"Hän on meikäläisissä oloissa poikkeuksellisen etevä kolaratuurilähjakkuus" (1954). - Vaikka Tyyne Tarhoa ei ole nähty oopperassa ja konserttilavoilla, on hän kuitenkin levittänyt laulun kauneutta yhtä monille suomalaisille kuin nimikkäs tähti konsanaan. Sekin on

Vähitellen kuitenkin ikä, yksinäisyys ja rahahuoletkin ehkä alkoivat painaa. Tyyne solmi vanhuudenavioliiton v. 1959 liikemies Matti Kumpulaisen kanssa ja jäi pysyvästi Helsingin lähelle Korsoon, jossa hän oli jo ollut aikaisemminkin. - Tätä uutta elämänvaihetta kesti sitäkin 18 vuotta, kunnes Matti Kumpulainen kuoli v. 1977. Tänä aikana Tyyne Kumpulainen nähtiin vielä usein laulamassa seurakunnan tilaisuuksissa, pienemmissä juhlissa ja illanvietoissa.

Tyyne Kumpulaisen eroaminen toisesta aviomiehestään tapahtui perin harvinaislaatuissa olosuhteissa. Sekä Matti että Tyyne olivat jo tällöin muuttaneet vanhustentaloon. Äkkiä Tyyne sai tajuttomuuskohtauksen, joka jatkui kolme viikkoa. Kun hän vihdoin heräsi siitä 38 kiloa laihtuneena, oli hänen miehensä kuollut ja haudattu.

Mutta vielä toipui Tyyne ja hänen elämänsä jatkuu Vantaalla Simonkylän vanhainkodissa tänäkin päivänä.

Jaakko Paavolainen T 84

PALMUIJEN KUOLEMAN TALVENA VIENOLASSA

Syksyn kulttuuritapausten vuolas virta on tuonut serkkumme Olavin jälleen julkisuuteen kahdessakin eri muodossa. Hel-

singissä esitetään uutta elokuvaa nimeltä Pedon merkki, jonka kaksi päähenkilöä yhdessä muodostavat eräänlaisen henkilökuvan Synkän yksinpuhelun kirjoittajasta, siis soderaikaisesta Olavi Paavolaisesta.

Rintamaupseeri Kaarlo välittää pessimistiset, tuskastuneet ja tappiota ennakoivat mielialat ja päämajan tiedoitusupseeri Olavi taas tuon tutun ulkoisen hahmon, "loistavan" Olavi Paavolaisen, jossa ironia, sanavalmius ja notkea tilanteitten sovittelu yhtyvät tiettyyn ulkonaiseen tapaan käyttäytyä.

Että Olavi persoona näin jakautuu kahtia valkokankaalla ja että hänen ajatuksiaan ja omia naisuuksiaan on jaettu kahdelle roolihenkilölle, johtuu siitä, että Paavolaisen perhe - siis kai lähinnä poika, Pekka Paavolainen - ei antanut lupaa ohjaajan alkuperäiselle suunnitelmalta rakentaa elokuva häntä autenttina päähenkilönä käyttäen. Näin selitti asian Pedon merkin ohjaaja Jaakko Pakkasvirta haastattelussaan Uudelle Suomelle. Ei kuulu tämän kirjoituksen puitteisiin arvioida tulosta, mutta ei voi oilla lyhyesti toteamatta, että tämä persoonallisuuden ja kautumisen verotti raskaasti konnaistuloksen eheyttä. Kiinnostavampaa sellaisen katsojan kannalta, joka Olavin läheisesti

tunsi luonnollisesti on, että tämä kahtia jakautunut Olavi Paavolainen välittää vain joitakin haajanaisia ja irrallisia piirteitä esikuvastaan eikä tavoita elävää ja tunnistettavaa henkilökuvaa.

Aivan toinen on tilanne siinä piilokuvassa, jonka Helvi Hämäläisen uutena painoksena ilmestynyt Säädyllinen murhenäytelmä piirtää Olavi Paavolaisesta, hänen äidistään Alice Paavolaisesta ja heidän elämästään Vienolassa. Kun teos v. 1941 ilmestyi, oli se aikamoinen sensaatio, sillä sen henkilökuvien mallit todellisessa elämässä olivat helposti tunnistettavissa. Tämä ns. avainromaani siirsi kirjallisuuteen ei vain Olavia ja Alice tättä vaan myös muita 30-luvun Helsingissä tunnettuja kulttuurihenkilöitä.

Arthurin -Olavin ja hänen äitinsä teema on tietysti se, joka meitä tässä sivistyneistökuvaüksessa eniten kiinnostaa. Silmä tosiaankin on niin, että kun lukee Helvi Hämäläisen kuvausta puutarhasta ja huvilasta, missä vanha äiti ja hänen vanheneva poikansa asuvat talven yli, on kuin liikkuisi Vienolassa ja näkisi sen asukkaitten elävän, kävelevän, istuvan ja puhuvan. Miljöö on niin eloisan tarkasti kuvattu, että jokin yksityiskohdata sisustuksessa, joka on jo pyyhkiytynyt pois mielestä, palaa sinne takaisin. En esimerkiksi muistanut, että salin sei-

nällä olivat tuollaiset vuosisadan alun seinälampetit himmeine, kuvioituine lasikupuineen, ennen kuin Helvi Hämäläinen puhui antamasta niitten pehmeästä valosta.

Romaani tekee Arthur-Olavista ja Naimista, keski-ikäisestä naisesta, jolla on kirjallisen perimätiedon mukaan Anna-Maria Tallgrenin ulkomuoto, kirjassa avio-parin, uudelleen toisensa löytäneet, kerran eronneet rakastavaiset. Mutta tosiasiasa tässä on kyse kirjailijattaren ja Olavin suhteesta, joka toi Helvi Hämäläisen erään talvikauden ajaksi Vienolaan. Pekka setä oli jo kuollut ja Olavi eli niitä vaiheitaan, jolloin hän tarvitsi Vienolan rauhaa ja eristäytyneisyyttä.

En tiedä, tapahtuiko dramaattinen, enteellinen palmujen kuolema juuri tuona talvena, mutta ainakin romaaniin puitteissa tapahtuu näin ja nimenomaan sen vuoksi, että tuota salin kaurista uunია, peilin ja meander-nauhahan koristamaa sai lämmittää vain määrämittaan pakkasasteitten määrätä huolimatta. Ja kun tuo talvisen Vienolan tunnelma muutenkin on niin todellinen aina lasiveranнан huurteisia ikkunaruntuja myöten, joitten läpi ruokasaliin kaajasti tummansininen talvi-illan taivas, niin alkaa uskoa, että Helvi Hämäläisen kirjallinen mi-

nä, Naimi, todella hiipi aamu-
yöstä lämmitteään hiukan lisää
ennenkuin Alice tätti heräsi toi-
mittamaan omat niukat lämmitys-
rituaalinsa.

Olen myös koettanut vaijata
aivonystyröitäni ja mieltä ke-
neltä peräisin tietoa, määräsi-
kö Alive tätti todella kanat siir-
rettäväksi kanalasta keittiöön
pakkasen ajaksi. Joka tapauk-
sessa tämä surkean koominen ja
dramaattinen siipikarjajupakka
on piirtämässä kuvaa Alice tädin,
kirjassa vain vanhukseksi tai
vanhaksi rouvaksi nimetyn Art-
hurin äidin henkistä kuvaa -
verrattoman elävää ja niin us-
kottavaa, että tuntuu siltä,
kuin istuisi kätkeytyneenä ruo-
kasalin ikkunanedustuolille ja
katsoisi siinä hänen kevyttä,
vielä vanhanakin tyttömäistä
kulkuaan suuren "senkin" -ruo-
kasalin kaapin ja keittiönoven
vaiheilla.

Kirjailijalla on vapautensa
ja romaani kirjistä. Näin on
tietysti Säädylisen murhenäy-
telmänkin kohdalla. Mutta silti
uskon, että kun karsii liian
kirjallisen vapauden ja väri-
tyksen jää jäljelle todella
hieno luonnekuva vanhasta Alice
tädistä kaikkine oikkuineen ja
määrämishaluineen, vielä jäl-
jellä olevine charmin ja valloi-
tuskyvyn varastoinneen, jotka hän
saattoi marssittaa palvelukseen
silloin kun tahtoi. Ja tätä

myös sukuromaanissa Sarvelaiset,
mihin Olavi antoi hänelle ainek-
set. Mutta se onkin sitten toi-
nen luku.

Katri Veitheim

MERIKARHUN SEIKKAILUT

Selailessani sukuseuran jul-
kaisua n:o 4 osui silmiini mai-
ninta suvun vanhimasta elossa
olevasta naispuolisesta jäsenes-
tä Mari Pietarintr. Pimiä o.s.
Paavolaisesta. Hän on jo 95-
vuotta täyttänyt valkohapsinen
vanhus, isoäitini Mari mummo.

Hänen poikansa Mikko Uolevi on
seilannut sen seitsemät valta-
meret nähdän maailmaa.

Tänä päivänä hän ja äiti
viettävät eläkepäiviään Van-
taalla.

Lapsuuteni ajan näin harvoin
isää mutta veljeni ja minä olem-
me saaneet seurata merimatkoilla
mukana. Veli kävi kaukana Ar-
gentiinassa ja Brasiliassa ja
minä Amerikassa 12 vuotta sit-
ten.

Kun menin naimisiin ei isäl-
lä ollut tilaisuutta olla läsnä
vaan hänen paikkansa täytti sil-
loin kummisetäni Ilpo. Kun hä-
nestä tuli "äijä" oli hän vih-
doin tilaisuutta juhlitamassa.

Isä on vanha Kap Hornin kier-
tätä. Klubin symboli on al-
batrossi, valkoinen lintu. Tä-
hän klubiin kuuluu vanhoja meri-

karhuja ja tuntuu siltä, että
klubin jäsenet sen kun harvene-
vat koska purjelaivat kuuluvat
historiaan.

Isä esiintyi viime syksynä
televisiossa ja kertoili purje-
laiva Passatin matkasta. Nykyi-
sin laiva seisoo museona Trave-
munden satamassa. Tyttäreny-
tär Carol teki riisteilyn isänsä
kanssa Saksaan ja sai nähdä sen
purjelaivan, jossa äijä oli sei-
lannut nuorena miehenä.

Jokin aika sitten pidettiin
Pansiossa muistotilaisuus 40-
vuotta sitten tapahtuneiden mur-
heellisten muistojen kunniaksi.
Ne, jotka pelastuivat miinaan
ajaneesta Ilmarisesta olivat
läsnä. Niin oli myös isämmekin.

Minulle mieleenpainuvinta on
ollut saada seilata Amerikkaan
kovin myrskyisissä olosuhteissa.
Kauneinta oli kulkea läpi Pana-
man kanavan ja lopulta saapua
Kaliforniaan, jossa tietimme ero-
sivat pitkän merimatkan jälkeen.
Isä jatkoi seilaamista pitkin
Amerikan rannikkoa ja minä tutus-
tuin amerikkalaiseen perhe-elä-
mään.

Merielämä tuntuu menneen ve-
reen kun pikku tyttärenytär jo
suunnittelee purseriksi laivaan.

Merestä ja seikkailuista voisi
kertoa vaikka kuinka paljon mutta
se vaatisi enemmän aikaa ja kir-
joitusrauhaa.
Lou-Lou Vaske